

Одликовање Удружењу уметника „Круг“

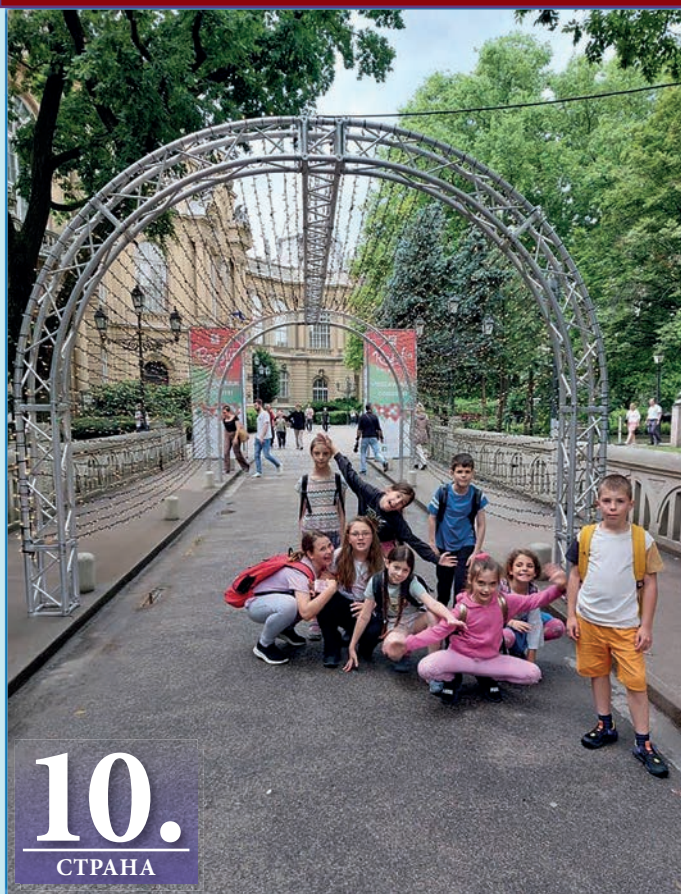

3.
СТРАНА

3.
СТРАНА

Излет дешчанских основаца

10.
СТРАНА

СНН

Посета амбасадора Србије Епархији будимској

4.
СТРАНА

Веронаучни камп у Морахалому

ПОЛИТИКА

Шолц у Београду због литијума

У Београду су потписана два документа између Србије и Европске уније (ЕУ), које су обе стране оцениле веома важним у будућој сарадњи, а домаћини представили као „квантни скок“ привредног развоја земље.

Меморандум о разумевању о стратешком партнерству у коришћењу критичних сировина и Писмо о намерама да се у Србији формира цео вредносни ланац, од ископавања руда до готових производа, у Палати „Србија“ парафирали су министарка енергетике и рударства Дубравка Ђедовић Ханџановић и потпредседник Европске комисије задужен за енергетику Марош Шевчовић, у присуству председника Србије Александра Вучића и немачког канцелара Олафа Шолца.

Пре тога је одржан Самит о критичним сировинама у Србији – у које спадају литијум, бор, никал, волфрам и још неки за савремену индустрију веома битни минерали – уз учешће представника великих компанија у тој области, укључујући и немачки „Мерцедес“, затим Европске инвестиционе банке, Европске банке за обнову и развој и других заинтересованих за них најављених великих подухвата.

„Ово је важно за Европу, за Немачку, а за нас у Србији најважније, јер ће за њу представљати прекретницу, велику промену, квантни скок у будућност. Пројекат ће нам донети бар шест милијарди евра нових инвестиција, јер смо се сагласили да најмање 85 одсто литијума буде прерађено у нашој земљи и тиме да постанемо извозници катодних цеви и батерија за

електрична возила, а можда и самих аутомобила“, рекао је Вучић на конференцији за новинаре и додао да се оваква прилика не сме пропустити.

Према речима канцелара Шолца пројекат „Јадар“ је добар за Србију, јер ће убрзати њен привредни развој, а важан је и за Европу којој су литијум и друге стратешке сировине преко потребне.

Уважени гост из Берлина овог пута, за разлику од своје прве посете Београду пре две године, није ни поменуо начела правне државе, медијске слободе и санкције Русији. Због тога политички аналитичари сматрају да је Шолц дошао у Србију само због литијума, нудећи подршку, техничку и другу помоћ Немачке у реализацији планова „Рио тинта“, који је истра-

живања у околини Лознице започео још далеке 2001.

И Шолц и Шефчовић су, одговарајући на питања представника медија, истакли да ће животна средина у том делу западне Србије бити сачувана, да управо ЕУ има најстроже критеријуме у том домену, а и сами инвеститори, укључујући и поменуте банке, делом су гарант да ће правне норме бити испоштоване.

Проблем би, међутим, могао да настане у томе што је „Рио тинто“ британско-аустралијска корпорација, дакле ван утицаја ЕУ, а нека искуства из прошлости указују да није увек примењивала све заштитне мере.

На то су указали и противници ископавања литијума у Подрињу, који су упутили писмо забринутости у

Берлин, Брисел и на још неке адресе, а сада су у Београду успели да се састану са Франциском Брантнер, државном секретарком Министарства за економске послове и климатске промене. Она је, према речима копредседника Зелено-левог фронта Радомира Лазовића, указала да нема никаквих додатних гаранција од стране Немачке за поштовање највиших еколошких норми приликом ископавања литијума у Србији, јер она то и не може да чини у својој земљи.

Правно гледано меморандуми о разумевању и писма о намерама нису обавезујућа, они су само обећање, оквир ка евентуалним будућим уговорима и споразумима. Пут до литијума, батерија и електричних возила је, дакле, веома дуг, за председника Вучића то је период од најмање четири године, али се, сматрају у Влади Србије, са њега не сме сићи.

Поменути документи, ипак, имају значај, јер омогућавају Србији да уђе у клуб 12 држава које са ЕУ имају стратешко партнерство у коришћењу кључних минерала. У том друштву су, тако, једна Норвешка и Канада, земље високог стандарда, које активно учествују у програму „зелене транзиције“, усвојен у Бриселу како би се у разумном року са фосилних горива прешло на обновљиве изворе енергије.

Само Немачка планира да се на њеним путевима 2030. креће бар 10 милиона електро-возила, што литијум чини веома драгоцен, као што су то до сада били нафта и гас.

Срђан Басић

Фронтални напад на Орбана

Председник мађарске владе Виктор Орбан, упркос фронталног напада из Брисела и Вашингтона и за њега неповољног гласања у Европском парламенту (ЕП), не одустаје од свог мировног програма, штавише, сматра да он „добро напредује“.

„Добро стојимо, идемо даље, мада није лако када постоји противветар, али смо за сада учинили све планиране кораке“, рекао је мађарски премијер током четвртог самита Европске политичке заједнице у Бленхајм дворцу недалеко од Оксфорда у Великој Британији, на форуму који је пре две године иницирао француски председник Емануел Макрон, а сада је окупио шефове држава и влада из 47 земаља.

Према Орбановим речима пут до мира између Украјине и Русије је још дуг, јер је много држава заговорница рата, уверених да се на бојном пољу Руси могу победити.

„Ја не мислим тако, јер добро познајем обе стране и читав контекст, решење је могуће само за преговарачким столом“, истакао је мађарски премијер и поновио своју давнашњу тезу да Европска унија (ЕУ) не би требало да копира спољну политику америчких демократа, већ да има сопствени приступ.

Орбанов оптимизам, међутим, ста-

вља под упитник расплет након јунских избора за представничко здање у Стразбуру. Посланици ЕП су, наиме, за председницу Европске комисије (ЕК) поново изабрали Урсулу фон дер Лајен, чак убедљивије него 2019. године. Некадашња немачка министарка одбране у влади канцеларке Ангеле Меркел је у више наврата отворено критиковала Орбана због његових посета Москви и Пекингу, а и сам мађарски лидер се јавно успротивио њеној кандидатури.

„Мађарска није подржала Урсулу фон дер Лајен због лошег учинка ЕК у протеклих пет година: зелена агенда је доживела крах, разрушено је европско тржиште, новац намењен грађанима је преусмерен у Украјину, која се и војно помаже, уместо да се тражи мир, миграција није заустављена. Она нам, међутим, није политички противник, већ запосленик Уније, који би требало да спроводи одлуке Европског савета (ЕС)“, изјавио је Орбан у емисији „Мађарска, добро јутро“ на Кошут радију.

Орбана је напао и још увек актуелни председник ЕС Шарл Мишел, истичући да он није имао право да, мада актуелни председавајући, износи било какве идеје у име ЕУ, а негирао је да заговара политику рата.

„Најдиректнији пут ка миру је тај да Русија повуче све своје трупе из

Украјине, испоштује њен територијални интегритет и Повељу Уједињених нација“, наводи белгијски политичар у писму упућеном европским партнерима.

Да се мора узети у обзир и став Москве, као и ситуација на терену, схватио је, по свему судећи, и сам украјински председник Володимир Зеленски припремајући другу мировну конференцију, на коју, супротно скупку у Женеви, жели да позове и представнике Кремља.

Зеленски више не спомиње своју ранију максималистичку „мировну формулу“ од 10 тачака, већ се задовољава договором са Москвом у три области: безбедност Украјине (чија је инфраструктура готово уништена руским бомбардовањем), слободна пловидба Црним морем и размена заробљеника.

Мађарска иницијатива креће из сасвим другог угла, предлаже као први корак тренутни прекид ватре како би се спречили даљи људски губици, јер су животи војника и цивила највреднији.

Орбана је напала и група од око 60 „ратоборних“ посланика ЕП тражећи да се Мађарској одузме улога председавајућег у Савету и да се бојкотују сви скупови европских посленика у њеној организацији.

Орбана, међутим, то није поколебало, много полаже и на евентуалну победу Доналда Трампа на америчким изборима у новембру, а шеф мађарске дипломатије Петер Сијарто је најавио да би Будимпешта до краја године могла да буде домаћин украјинско-руског самита.

С. Б.

Наступна посета Њ.Е. Александре Ђуровић, амбасадора Србије у Мађарској Епархији будимској

Његово Високопреосвештенство Митрополит будимски г. Лукијан 19. јула 2024. године примио је у наступну посету Њену Екселенцију Александру Ђуровић, амбасадора Републике Србије у Мађарској.

Овом приликом Високопреосвешћени Митрополит је упознао Њену Екселенцију са положајем Српске православне цркве, односно, Будимске епархије у Мађарској, као и са условима живота и рада. Митрополит је информисао Амбасадорку о сарадњи Епархије будимске са републичким и покрајинским институцијама у Србији.

Њена Екселенција је изразила задовољство поводом састанка као и

отвореност за наставак сарадње Епархије и Амбасаде, у духу изузетно добрих односа Републике Србије и Мађарске.

Овом приликом Њ.Е. Александра Ђуровић посетила је и Саборну цркву, односно, Српски црквени музеј у Сент андреји, где се упознала са духовним и културно-историјским благом нашег народа у Мађарској.

Састанку су присуствовали г. Дејан Миливојевић, министар саветник и г. Марко Потих, други секретар Амбасаде Републике Србије, као и протојереј Зоран Остојић, архијерејски намесник будимски и протосинђел Варнава Кнежевић, секретар Епархије будимске.

Извор: Сајт Епархије будимске

Теслина научна фондација одликовала Удружење уметника „КРУГ“

но је још једно високо признање – Рељеф Николе Тесле.

Теслина научна фондација Србија и Теслина научна фондација САД (Tesla Science Foundation, Philadelphia) своје назначајније признање „Круг“ су доделиле за несебичан рад и промоцију лика, дела и визије Николе Тесле. Високо одликовање је у име нашег Удружења преузео његов председник Милан Ђурић, који је и сам учествовао на „Данима Николе Тесле“ који су ове године одржани од 27. јуна до 15. јула у Србији: од Грачанице до Београда и Новог Сада.

Манифестација је приређена поводом јубилеја, две деценије рада Теслине научне фондације из америчког града Филаделфије и њене ћерке организације Теслине научне фондације Србије на пољу очувања наслеђа Николе Тесле, једног од највећих научних умова модерног доба.

Централни програм прославе, иначе, 8. јула почео је конференцијом „Теслина научна фондација и Матица српска“ у Новом Саду да би сутрадан, у београдској Задужбини Илије Коларца бројни поштоваоци лика и дела Николе Тесле, предавачи из Србије и региона, односно, осталих делова света беседили и представили новине, збивања, везана за великог научника, а која се тичу и легата.

Међу њима био је и Милан Ђурић, председник Удружења уметника „Круг“ који је поштоваоце лика и дела Николе Тесле упознао са радом, који Удружење испољава на пољу очувања и неговања Теслиног споменика и наслеђа, говорио је о везама на-

учника светског гласа са Помазом, градом у којем се сваке године одржава манифестација под насловом „Дани Николе Тесле у Помазу“. Истакнуто место у предавању излагача добио је Теслин споменик, постављен у Помазу, а такође посебну пажњу посветио је Српском образовном центру у Будимпешти, који носи име једног од најпознатијих српских и светских проналазача и научника у области физике, електротехнике и радиотехнике.

На крају свог обраћања, Милан Ђурић је нагласио да се врше убрзане припреме у циљу формирања „Теслиног клуба“ у нашој образовној установи на Тргу ружа у Будимпешти.

„Када људи нешто раде у истом циљу, неминовно је да се ти путеви негде морају укрстити и тако се и шири нека мрежа истомишљеника. Тако се то десило и са Удружењем уметника „Круг“ и Теслином научном фондацијом из Филаделфије, пошто су наши интереси исти, а то је да се име Николе Тесле и његов значај нагласи у Мађарској. Ми организујемо „Дане Николе Тесле у Помазу“ на које, ево већ другу годину за редом, долазе представници Теслине научне фондације из Београда, а ове године смо ми били гости у Београду, пошто је двадесет година како Теслина научна фондација врши рад на пољу промовисања лика и дела Николе Тесле по целом свету. Наш рад желимо да ставимо на један следећи степен, а то је оснивање огранка Теслине научне фондације у Мађарској и наравно „Тесла клуб“, који је намењен ђацима, а о којем смо већ водили разговоре са директором школе Аницом Пандуровић. То желимо убрзо да реализујемо, а нама као „Кругу“ битно је да име свих наших великана величамо и да њихов значај покажемо, представимо на све могуће начине“, подвукао је Милан Ђурић нагласивши да им је упућен позив да наредне године учествују у раду конференције Теслине научне фондације у Њујорку, скуп који ће посебну пажњу посветити пројекту, мисији „Теслин народ“.

Предраг Мандић

Након доделе високог признања „Про култура миноритатум Хунгарие“ за испољен рад на пољу доприноса очувању и

развитку културног наслеђа, матерњег језика и образовања своје заједнице, Удружењу уметника „Круг“ из Будимпеште, почетком месеца уруче-

„Теслина фондација основана је 10. јула 2004. у Цркви Светог Николе у Филаделфији на 148. Теслин рођендан у намери да негује и промовише достигнућа великог научника. Шест година доцније, на дан Теслиног упокојења, 7. јануара, Фондација је добила данашње име, а потом је регистровано представништво у Земуну: Теслина научна фондација Србија.

Други важан део мисије Фондације носи назив „Теслин народ“. Настао је 2014.

Теслина научна фондација окупља више од 12.000 људи широм света који имају исту мисију – промовисање наслеђа које је Тесла завештао човечанству. Теслин народ расут је по свету. Промоција свега доброг и позитивног што ради, у матици или расејању, мисија је Теслине научне фондације.“

КАМП

„Црквена јерархија представља пре свега икону Царства небеског заједно на Светој Евхаристији са верним народом и као таква Црква изражава тројичан начин постојања (у заједници Оца и Сина и Светог Духа). У Православној цркви постоје, још од апостола установљена, три чина (степен) свештенства, и то: епископски (владичански), свештенички и ђаконски. Сви остали су изведени из ова три основна степена.”

Управо Света тајна свештенства и монаштва се нашла на тапету 32. по Веронаучног кампа, који је у организацији Епархије будимске одржан од 8. до 14. јула у Морахалому, уз напомену да је последњи, завршни дан табора, уприличен у манастиру Грабовцу.

Селидба у Морахалом, популарни бањски градић у Жупанији Чонград, уследила је након шестогодишњег битисања у Харкању и Шиклошу, но, након једнедељног боравка у Морахалому, општи утисак је био да је избор нове локације био пун погодак, као и тема која је била већ раније

одређена. Јер, како је пред сам почетак табора то рекао протојереј Далибор Миленковић, парох и архијерејски намесник сегедински, директор Веронаучног кампа, „то је једна тема, која свако дете занима. Примера ради, зашто свештеник носи мантију, или је пак у позадини неко чудо. Када дете види свештеника, онда треба да зна да исто тако и он има „своје одело“. Наша институција, Света црква, има прописана правила и ми се придржавамо тога. Наравно, ту су нам и остали важни догађаји из живота све-

Веронаучни камп у знаку Свете тајне свештенства и монаштва

штенства, Цркве, монаштва, које деца минимално треба да знају и поштују, јер ко зна: можда ће неко једнога дана бити свештеник или монах, будући епископ или патријарх.”

Према Веронаучном кампу Епархије будимске, сваке године, влада велико интересовање. Тако је било и ове године, наиме, за тили час пристигло је четрдесет пријава, након којег броја је управа табора била приморана да повуче линију, пошто су и у Морахалому смештајни капацитети ограничени. Међутим, место – Колегиј „Михаљ Силађи” – где су полазници и руководиоци кампа били смештени, пружио је идеалне услове за рад, а свакако није била на одмет ни близина Капеле „Живоносног Источника” у коју светињу су свакодневно на молитвену реч одлазила деца.

Слично ранијим годинама, и овај пут о садржајима табора бригу су водили свештеници: протојереј Далибор Миленковић, шеф кампа, протојереј Зоран Остојић, парох будимпештански, и протонамесник Зоран Живић, парох калашки. Њима су драгоцену подршку пружиле учитељице-васпитачи: Јасмина Латас, Јелена Вукајловић-Краус и Љубинка Георгијевић.

Наравно, доминирала су свакодневна богослужења у којима су деца активно учествовала, часови веронауке и црквеног појања, као и мноштво додатних активности. Посебно се истакла својеврсна пригодна представа, везана за тему кампа, Свету тајну свештенства и монаштва, коју је са децом у року од само неколико дана увежбала учитељица Јасмина Латас.

Камперима се пружила прилика да прошире, развију своје знање из

области православне веронауке, да употпуне основе православља, темеље чувања и неговања светосавске вере, српске културе и традиције. Удахнула су у себе верско учење и верску културу не само приликом богослужења, него и током других занимања, међу којима су се нашли часови веронауке, часови појања, часови ручног рада – направљене су мале

кутије декупаж техником и вреће за тамјан – није изостало ни учење родољубивих песама, драгоцених основа историје, културе...

Поподне је пак било резервисано за дружења, спортске активности и купање у базенима Градског купалишта.

Кампере је 13. јула, на Павловдан, посетио и Њ. В. митрополит будимски Г. Лукијан, који је у Капели „Живоносни Источник” служио свету архијерејску литургију. Деца су, наравно, певајући литургијске химне, активно учествовала на богослужењу, у молитви, литургијском обреду. Светој архијерејској литургији присуствовали су градоначелник Морахалома г. Золтан Ногради, председница Самоуправе Срба у Сегедину Нада Малбашки, као и представници Српског културног центра „Коло” у чијем склопу се налази Капела „Живоносни Источник”.

У част драгог госта, високопреосвећеног митрополита Лукијана, деца су извела пригодну представу о Светим Тајнама.

Сутрадан пак, пружила им се при-

лика да у древној светињи, манастиру Грабовцу, у склопу свете архијерејске литургије поје, моле се и казују „Вјерују”, „Оче наш” и друге богоугодне молитве.

Било како било, и 32. по реду Веронаучни камп постигао је свој циљ, наиме, пружио је нова сазнања о светосавској српској православној вери, осећај силе богослужбеног и молитвеног живота, вежбање свог матерњег језика при чему је обезбедио и могућности одмора, дружења, забаве. Између осталог, и о томе нам је говорио директор веронаучног табора протојереј Далибор Миленковић, истакавши следеће: „Мислим да смо сви ми – колеге и деца – у Морахалому провели незаборавне дане. Сматрам да смо ове године надмашили првобитно зацртан циљ, то кажем и зато, јер су учитељице припремиле једну пригодну позоришну представу која се базирала на нашој теми кампа, на „Светим Тајнама”. Деца су на

крају табора добила мале награде, похвале – битно је било да се награди дететов труд и рад како би му било јасно да свака молитва, свака радња, сваки посао ће бити награђен ако уради онако како треба. Ми верујемо у нашу децу, пружамо им максималне услове и пошто знамо да се добро осећају у табору, верујемо и надамо се да ће она, у будућности, бити они који ће информисати своје вршњаке о постојању кампа, подучаваће их и одвести у храм. Свесни смо користи нашег кампа који обогаћује њихово учење!”

Остваривање овогодишњег табора омогућили су Епархија будимска, Градоначелнички уред града Морахалома и Српски културни центар „Коло” у већ поменутом бањском градићу, а реализацију кампа материјално су подржали и Уред премијера и Фонд „Габор Бетлен”, Самоуправа Срба у Мађарској, Српске самоуправе 5. и 14. будимпештанског кварта, Самоуправа Срба у Тукуљи и Сегедину, односно, Српско културно друштво у Сегедину.

Предраг Мандић

Анђелко Васиљевић, фоторепортер дневног листа „Политика“

ИНТЕРВЈУ

Фотографија као инспирација

Анђелко Васиљевић

Анђелко Васиљевић је дугогодишњи фоторепортер дневног листа „Политика“, а фотографијом се бави већ дуги низ година. Његове фотографије, осим што се објављују у матичној кући, могу се видети и у разним недељницима и информативним веб сајтовима. Препознатљив је и по фотографијама које чине насловне стране многих књига, магазина, ЦД омота, плаката.

Ове године он се по први пут представио будимпештанској публици, изложбом фотографија под називом „Знаменити Срби – наши савременици“ у Галерији Круг у Текелијануму. Међу српским савременицима могли су се видети портрети Новака Ђоковића, Матије Бећковића, Ђуре Коруге, Драгана Станића, Емира Кустурице, Боре Драшковића, Светлане Бојковић и многих других.

– „Одрастао сам уз фотографију. Мој отац се бавио фотографијом и он ме је заинтересовао за свет фотографије. Озбиљно сам кренуо на фотографски пут као студент. Студирао сам економију, а интересовање и љубав је била фотографија“, присећа се

наш саговорник и наставља даље да прича о његовим почецима у „Политици“. „Стицајем животних околности сам ушао у информативне медије и новинску фотографију и то ми је постала професија. Јануара 1991. године сам дошао у дневни лист „Политика“ као фоторепортер. То је било време распада бивше Југославије, грађанског рата и економске кризе. Радила се аналогна фотографија, како се то данас каже, снимање фото апаратама на филм и рад у лабораторији (мрачна комора). Тако да се добро учио занат и осећај за снимање, за разлику од данас савремене дигиталне фотографије, где се углавном своди на што више снимака, а што спутава креативност. Време рата и кризе је учинило фотографску професију веома стресном, захтевном и изазовно занимљивом. У више наврата, приликом снимања, живот ми је био угрожен. После тог тешког и турбулентног времена, више сам се окренуо свету културе и уметности и нашао задовољство у креативној фотографији. Моје фото изложбе, на различите теме, резултат су тога.“

Анђелко Васиљевић је добитник

Новак Ђоковић

више награда међу којима су Годишња награда Удружења новинара Србије за фотографију, Награда новинске агенције „Бета“, Награда међународног фестивала „Интерфер“ за друштвено ангажовану фото репортажу, Награда за фотографију на тему „Април у Београду“, Награда Радио Београда за објављене фотографије на сајту РТС-а, Награда „Интерфер“ за спортску репортажу, Гран при Награда на међународном фото конкурс „Србија данас“ и многе друге.

Иза себе имате богато радно искуство, а током свог интересантног и динамичног посла забележили сте многе важне догађаје.

– „Рад у дневном информативном листу каква је „Политика“ је динамичан, стално сте у епицентру догађања и то овај посао чини веома интересантним, али понекад и напорним. Ипак све то даје и лепо задовољство да учествујете у неким догађајима од историјске важности. Такође, срећете значајне и занимљиве личности што обични свакодневни људи нису у могућности. Стварајући све те фотографије остављате неки свој траг у времену што вас учини задовољним и мало поносним“, говори Анђелко Васиљевић и додаје: „Основ добре фотографије је добро светло и добра креативна идеја за њено стварање. Да бисте то остварили, морате имати много стрпљења, талента и рада, јер је тежак пут до добре фотографије.“

Своје фотографије је излагао на више групних и самосталних фото-изложби у градовима Србије и иностранству, а недавно и у Будимпешти о којој говори: „Утисак са изложбе је позитиван и помешан са емоцијама, јер ми је било велико задовољство што је изложба одржана у Галерији Круг која је смештена у Текелијануму, у палати задужбине великог и за нас Србе значајног Саве Текелије. Омогућио је школовање српске деце на матерњем језику и чувао наш идентитет. Знање и образовање је моћ. Идеја моје изложбе је управо жеља да се сачува идентитет Срба у расејању. Изложба „Знаменити Срби – наши савременици“, у Галерији Круг, састављена је од портрета познатих Срба овог времена. Сви они су врло успешни у својим делатностима, било да је реч о науци, спорту или уметности. Академици, књижевници, сликари, редитељи, глумци, спортисти (Никола Тесла, Михаило Пупин, Милош Црњански, Новак Ђоковић, Емир Кустурица...). Знаменити људи који су нас сво-

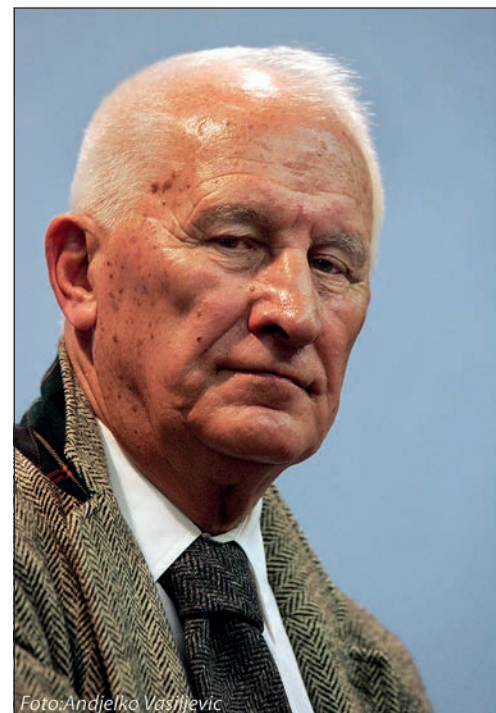

Емир Кустурица

јим животом и делом задужили, било да живимо у матици или расејању, који нам утиру пут да будемо бољи и честитији и да чувамо свој идентитет где год да смо. Они као такви имају сугестивну моћ да утичу на нас да будемо поносни што смо Срби и да се одупремо великим империјама које намећу свој језик и културу и угрожавају бројчано мање народе.“

Свака фотографија има за циљ да изрази одређену идеју, емоције, односно, да пружи документарни визуелни приказ одређених тема и догађаја. Разговор са Анђелком Васиљевићем завршили смо речима познатог фотографа Ансела Адамса „Најбитнији део фотоапарата је она компонента која се налази центиметар иза њега“, а Анђелко још додаје „Ако имаш идеју и знање, имаћеш и добру фотографију.“

Диана Ђурић

Матија Бећковић

ФОЛКЛОР

Девеџи сасџанак младих фолклораша КУД-а „Табан“

„Уз игру и одмор много смо научили“

Последњег дана кампа, наша редакција је посетила младе фолклораше у ауто кампу у Демешу, који су се узбуђено припремали да покажу родитељима шта су све успели да науче. На отвореној бини извели су свој програм уз пратњу шеснаестогодишњег хармоникаша Бранислава Груборовића из Мола, иначе ученика Радована Марића, који се од седме године бави свирањем и скоро сваке године је у кампу. Ани-та Вуковић Накић, која припрема мале фолклораше у КУД-у „Табан“, захвалила се и деци и родитељима и похвалила групу да је била одлична. Затим је уследила подела награда за разноврсне активности које су биле организоване за децу. Било је пет екипа, али видело се да није било важно ко је однео боље место. Најважнија је била забава, дружење и квалитетно проведено слободно време.

Као и претходних година кореограф је био Далибор Мартинов из Бечеја. Он је сву своју љубав према деци и фолклору ових пет дана поклонио основношколцима школе „Никола Тесла“ у Будимпешти, члановима „Табана“. Двадесеторо деце, пет дана је увежбавало нове кораке и учило нове песме. Мартинов се одлучио да овога пута децу научи играма из Војводине, по две из Бачке, Баната и Срема. Такође су увежбавали кораке игара из шумадијског Поморавља,

које су занимљиве за децу због фолклорне азбуке, односно корака које ће у различитим фразама користити касније. Научили су и песме које прате ове игре: „Чизме моје“, „Чујеш секо“, „Мађарац“, „Коло води Васу“, „Моравца“, „Играле се делије“. Песма „Окрени се душо моја и дођи до мене“ испала је прави хит. Због паклених врућина, организација у кампу је морала да буде паметна: буђење у пола осам и обавезна јутарња физкултура уз савет Далибора-Даче, да пет минута физкултуре ујутру, продужава живота за 20 година. Затим доручак. У 9 сати су почињале пробе, а у десет се ишло на базен, који се налази у самом кампу. У пола дванаест су се деца склањала са сунца до четири поподне. Испред сваке кућице било је велике хладовине, где су деца играла разне игрице. Други део дана почињао је купањем у базену, а послеподневне пробе су почињале око пола шест. После вечере је остајало времена за игру, а деца су, такође, пратила тениски турнир и срчано навијала за Ђоковића. Три obroка су била обезбеђена у ресторану кампа, квалитет као код куће, кувало се све што деца воле. Кампери су, по обичају, једно вече пекли роштиљ. Идејни вођа игрица била је Ани-та Вуковић Накић, којој су помагале њене две ћерке, Сања и Радмила и помоћница Биљана Куцукали. Све три су старе чланице

АНИТА ВУКОВИЋ НАКИЋ

„Осим игре, деца су по цео дан имала занимања. Ми смо уигран тим, без речи смо се споразумевали ко шта треба да ради. Деца током целог кампа не користе мобилне телефоне, а контакт са родитељима имају преко мене. Не желим да имам више од 30 полазника, ове године их је било двадесеторо. Многи су сада прешли у велику групу и нису могли да дођу у камп, а нажалост се поклопило да је и Веронаучни камп био у исто време. Нама је овде одлично, имамо све што нам треба, чак и велики шатор, у коме свако вече неко спава. Почели смо у кампу у Сентандреји, али овде нам је много боље. Могла сам мирно да спавам, све је ишло као под конач, као на летовању. Нисмо се будили рано, а имали смо времена за све. И за рад, и за забаву и за одмор. Ове године смо по први пут организовали викенд са старијим фолклорашима, програм са 8 цура и 6 мушких, плус Биљана, Далибор, Душан и ја. Увежбавали смо Кобишницу, кореографију влашких игара, а почели смо и са увежбавањем херцеговачке поскочице Линђо, захтевне паровне игре. Ово је прави узраст за почетак увежбавања. Све ово уз много дружења и певања уз гитару.“

„Табана“. Најпопуларнија игра је била гађање балончићима напуњеним водом, као и разна такмичења у базену, билијар, одбојка и фудбал. Врло често су се играма придруживали и гости кампа, који су помагали деци да реше задатке.

„Ове године је било углавном млађих чланова, а било је и пар стари-

чића, најстаријег полазника, који је све време марљиво радио и увек на смејан, био узор свој деци. Барнабаш је у камп кренуо са шест година, сада је завршио осми разред и ово је био његов последњи боравак у кампу, јер прелази у старију групу. „Ово је девети камп у организацији КУД-а „Табан“ из Будимпеште са којим са-

јих, којима је ово последњи боравак у кампу. Ово су деца са великим потенцијалима, види се да се рађа једна добра генерација. Са радосћу су увежбавала нове кораке, овде се зближавају, постају боља екипа, на овај начин КУД расте“, рекао је Далибор Мартинов за наш лист. Ове године је било доста нове деце коју је Мартинов похвалио због петодневног неуморног рада и успеха. Посебно је похвалио Барнабаша Грун-

рађујем већ 25 година. Захваљујем се Ани-ти и Душану Вуковићу, уметничком руководиоцу „Табана“, јер верују у мене и то ми је највећи подстрек. Девета година кампа значи да смо извели једну целу генерацију“, поносно је закључио Мартинов.

Финансијску помоћ за одржавање Фолклорног кампа „Табан“ обезбедила је Фондација „Бетлен Габор“.

Катарина Павловић Бачи

Лейњи камп КУД-а „Опанке“

ФОКЛОР

Песмом и игром од Острогона до Куманова

и мислим да ћемо ову кореографију у потпуности завршити, али за увежбавање и сазревање ће требати још

Културно-уметничко друштво „Опанке“ из Помаза ни овога лета не зна за одмор. Ансамбл је поред мањих наступа у околини, шест дана боравио на „припремама“ у Острогону (Esztergom) где је, у изузетно пријатним условима, под управом кореографа Драгана Павловића из Шведске, савладао нове играчке мотиве, припремајући, на такав начин, постављање на позорницу две нове кореографије. Богат репертоар „Опанак“ ускоро ће бити проширен Српским играма Кумановског поља и Играма из Горњег Висока.

На само стотињак метара од моста који спаја Мађарску и Словачку, у ексклузивним околностима великог угоститељског објекта у граду на обали Дунава, 25-члана група „Опанак“ дневно два пута по три сата стављена је пред велика искушења: према планираном програму фолклорног кампа, за само шест дана требало је савладати више од петнаест различитих играчких мотива, саставних делова будућих кореографија са подручја Југоисточне Србије и Северне Македоније. Ради се о етнокореолошкој целини из које Помазлиије већ имају на репертоару кореографије, али Кумановско поље је потпуно но-

ва област за њих, но, истини за вољу, великих разлика у стилском извођењу корака баш и нема. По свом положају, Горњи Висок припада етнокореолошком подручју Југоисточне Србије и представља део некадашњег Торлака, Шоплука, Понишавља...

Височани играју на полустопалима, са лаганим повијањима колена и меким додиривањем тла. Карактеристичан је начин на који ступају на тло, газећи од горе на доле, меко и без наглих покрета. Колена су им у току игре повијена.

„Власинка“, „Царица Милица“, „Чачак“, мотиви из кумановске области, такође су темпераментне игре непарног ритма, кораци се изводе на полустопалима, а игре карактеришу окрети и чучњеви.

„Волимо изазове и темпераментне игре, зато смо се одлучили за ове две кореографије које су за нас потпуно нове и којима, ускоро, желимо да проширимо репертоар ансамбла“, каже

Аница Шошић Крунић, уметнички руководилац друштва, додајући да је познанство са Драганом Павловићем вишедеценијско, настало још у Батањи на једном од фолклорних кампова. „Он нам је и препоручио ове кореографије које нам се и допадају а, како видим, на проблема сви играчи, уз максималну концентрацију, покушавају да ухвате корак са њим. Састав наше групе је мешовит, међу полазницима имамо и нових играча, а ту су и они старији, искуснији, који брже уче, и помажу млађима. Јако сам задовољна интензитетом рада и наплетком играча!“

У климатизованој конференцијској сали „Опанци“ су првих дана учили основне кораке, које су, оновремено сакупљали и обрађивали многи стручњаци српског фолклора (Борко Стојновић, др Оливера Васић, Љубомир Вујчин, Гордана Рогановић), да би трећег дана почело састављање саме кореографије.

доста времена. Што се тиче Игара Горњег Висока, у тај материјал смо само „завирили“ па ће требати још два-три сусрета да бисмо стигли и са том кореографијом до краја.”

Марљивост, издржљивост и концентрација красила је све полазнике кампа, који су имали довољно времена за рекреацију и одмор након

„Одазвао сам се позиву на основу нашег ранијег пријатељства и мислим да нисам погрешио! После два дана интензивног рада почели смо састављање и увежбавање кореографије „Игре из Кумановског поља“. Од самих почетака јако вредно радимо па смо већ после једне трећине кампа стигли до почетка стварања кореографије“, каже рођени Беоцинац, Драган Павловић, који сада живи и ради у Шведској, где води КУД „Младост“. „Најпре смо радили одвојено женске и мушке кораке, које, приликом састављања кореографије, треба „укомпоновати“. Иако је најтежи део у учењу нових игара, савладавање и правилно стилско извођење корака, ја већ од самог почетка скрећем пажњу на стил. Није лако, видим да се јако залажу и да је жеља огромна да се у ових шест дана стигне што даље

озбиљног рада: градска плажа је предначила у томе, а дружење до ситних сати такође је било довољно за „пуњење батерија“.

„Задовољна сам оствареним резултатом“, каже Аница Шошић Крунић. „Сви смо знали да неће бити лако, али, свако је дао све од себе, јер је постојао јак мотив да се учи нешто ново! Да би се и научило, требаће још много времена. Не журимо, али пред нама је дуга јесен и многе пробе ће протећи у знаку вежбања појединих делова, као и целокупне кореографије. До зиме „Игре из Кумановског поља“ сигурно неће бити на сцени.“

КУД „Опанке“ су једини ансамбл у Мађарској који ће на репертоару имати игре из те области, зато ће љубитељи фолклора са великом радо-зналошћу чекати почетак зиме.

Миленко Радић

ФОЛКЛОР

Фолклорну галу Горње Бачке упропастила паклена врућина

КУД „Весели Сантовчани“

Прошле године организатори четвородневне „Фишијаде“ у Баји учинили су пропуст, наиме, нису организовали традиционалну културну манифестацију „Фолклорну галу Горње Бачке“.

Пошто су многи изразили своје незадовољство због тога, организатори су одлучили да ове године поново врате на централну бину фолклорну светковину и то 12. јула као увертуру у „Фишијаду“, традиционалну гастрономску и културно-забавну манифестацију.

Да ли су се томе радовали фолклораши, то је већ друго питање. Наиме, добили су незахвални, чак бисмо могли рећи, најнезахвалнији термин да наступају на главном тргу града Баје: између 15 сати и 16 часова 30 минута. Када је највише пекло сунце, а температура ваздуха кретала се близу 400 целзијусових степени.

Међу ансамблима који су наступа-

ли на Тргу Светог Тројства налазили су се и чланови Културно-уметничког друштва „Весели Сантовчани“. Тек што су се вратили са незаборавног гостовања у Варни, Бугарској, прихватили су се наступа у Баји, наиме, сматрали су важним да се представе пред домаћом публиком, које, међутим, овом приликом једва да је било. Наиме, сунце је пржило и тек они најхрабрији усудили су се да одгледају своје миљенике који су том приликом извели „Владичин Хан“ и „Игре из Ђиљана“.

Весели Сантовчани, одевени у народне ношње, под прекривеном слободном позорницом јуначки су поднели, тачније, одупрели су се свим временским непогодама.

Исто су чинили и чланови Културно-уметничког друштва „Зора“ из Мо-

КУД „Зора“

хача који су се Бајцима такође представили српским играма.

Малобројна публика, наравно, све извођаче топло и бурним аплаузима је поздравила.

Тропска врућина је учинила своје, наиме, није само Фолклорна гала Горње Бачке била погођена временском непогодом, него и 27. по реду „Фишијада“ која је уследила сутрадан. На главном тргу Баје било је доста празних столова, уочљив је био драстичан пад броја људи на Тргу Светог Тројства. Омиљену рибуљу чорбу, првенствено, кували су мештани, који марљиво гаје гастрономске традиције и млади, које нису занимали жега и дим, паклена врућина.

Што се пак тиче учесника фолклорне гале, они су сигурно добро запамтили петровдански наступ. Можда никада у историјату ове традиционалне манифестације није било толико врело и толико мало људи у редовима публике, као ове године. Остаје само нада да ће догодине време бити наклоњено извођачима, а и организатори ће можда одредити неки други термин за представљање фолклорне баштине разних народа.

Предраг Мандић

Балкански фолклорни табор у Сегедину

У организацији Савеза народности у Сегедину, у поменутом граду на обали Тисе од 16. до 20. јула одржан је „Балкански фолклорни табор“.

„Пет дана у знаку балканских игара у Сегедину“, гласио је позив организатора заљубљеницима фолклора балканских народа, а међу бугарске, грчке, трачанске фолклорне понуде, уврштене су и српске.

Презентација богатства фолклора балканских народа одвијала се у Дому културе „Шандор Балинт“.

Организатори традиционалне манифестације и ове године сматрали су важним да у петодневни програм уврсте презентацију и подучавање српског фолклора: народних игара и песама. Тај задатак поверили су Кристифору Брцану, председнику Културно-уметничког друштва „Банат“ у Десци, који је већ првог дана петодневног табора – 16. јула – имао ту част да отвори камп и то увежбавањем

српских игара. Заинтересовани играчи, љубитељи српских народних игара су упркос великој врућини у сали, од почетка до краја занимања пажљиво пратили инструкције свог учитеља фолклора, који је настојао да направи паралелу између прошлости и садашњости, прикаже играчке мотиве, лепоте српских игара разних етнокоролошких области Србије.

Занимања су, иначе, одржана и током преподнева и током поподнева, а заљубљеници и поштоваоци српског фолклора су успут имали прилику да захваљујући Оркестру „TRakija“ уче и српске песме.

Посебно их је одушевила пригодна поставка тамбурица, представљање разних комада жичаног инструмента за које се потрудио Тамаш Киш, познати музич-

ки педагог у Сегедину. Вечерњи сати такозваног „Српског дана“ протекли су у знаку заједничког кола, то јест српске плесачнице. Музичку пратњу играчима обезбедио је Оркестар „Банат“.

И завршница петодневног табора била је богата, наиме, последњег дана

кампа одржан је округли сто на којем се разговарало о положају мањинског, народносног фолклора, његовој будућности, важности укључивања што већег броја младих у цео процес неговања народних игара, песама и музике.

Све у свему, захваљујући „Балканском фолклорном табору у Сегедину“, српски фолклор добио је нове присталице, симпатизере, поштоваоце!

П. М.

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (112)

ФЕЛТОН

Борба код Новог Сентивана

Напад је започео потпуковник Хенрик Форгет, галицијски Пољак, који је био на челу мађарских пешадињаца. Њему је пошло за руком да после полчасовне борбе јуришем заузме Нови Свети Иван.

У суседној Дески налазиле су се аустријске снаге под командом пуковника Оцверека. Оданде, за сад, није се чула пушчана палба.

Сиришки шанац се подизао на узвишењу коморског насипа, одмах испод зидина месне католичке цркве. Одбрамбени грудобран сачињен од шиљатог коља, чађавих широких греда, остатака спаљених кућа и од пруге испреплетеног плетера, добро је штитио браниоце. Широки, али не и сувише дубоки ровови омогућавали су брзо прегруписање бораца.

Напад је започео потпуковник Хенрик Форгет, галицијски Пољак, који је био на челу мађарских пешадињаца. Њему је пошло за руком да после полчасовне борбе јуришем заузме Нови Свети Иван. Хонведи су свирепи, без трунке милости, побили знатан део српског становништва. Дуго ће бити спомињано bestiјално убиство мајке и њеног још нерођеног детета. О томе је касније у својим мемоарима оставио запис и Исидор Николић, врховни жупан Бачке и Баната: „у Н. Сен-

тивану (у Банату) 1 [дете] у материној утроби с бајонетом [је] прободено!”

Зубан је својом прибраношћу стално смиривао војнике и забранио насумично напуштање шанца. То му је пошло за руком, и његови добровољци су по његовом наређењу одмах похитали да пруже помоћ нападнутим Сентиванцима. Василије је жулио уши и покушавао да препознаје карактеристике појединих врста пушака и топова различитог калибра. У њему је киптела страшна жеља за осветом. Поново се пробуди црни демон који се халапливо хранио гневом и мржњом, а наслађивао свежом људском крви.

Сентиванци се дадоше у бекство. Радујући се лакој победи, сегедински војници из чисте обести одмах запалише цело село. То је био унапред уговорени знак.

Дуги праменови црног дима ковицали су све више и више. Тад генерал Перцел изда наређење за напад на шанац. Мађарски топови бештедно су засипали картечом и тукли убитачном ватром бранитеље. Многи страдаше

и од подмуклих кумбара и пушчаних танади. Перцелова артиљерија успела је да са неколико ђулади потпуно уништи остатке начетих грудобрана. Тад хонведи са бесним ратним покличем преплавише шанац. Василије је непрестано издавао нова наређења, храбрио је борце и непријатеља обасипао куршумима. Гинуло се и на једној и на другој страни. Свуда наоколо сумануто и бесно стискање гомиле тела. Војници су се боли и клали дугим бајонетима, сабљама и јатаганима. Посвуда очајни јауци и крици унакажених, смртно рањених. Робац, псовке, воњ дима барута и запах свеже крви. Мајор Вилински је широко замахивао својом бритком сабљом и задавао дубоке ране. Његово лице се изобличи и искриви у зверски кез. Једног хонведа пробурази, другог располати укосом од врата до пупка. Шикну крв. Онај први се пресамити преко плетера, док други ницице паде попут снопа трске. Поново високо подиже сабљу, спреман да снажно удари сечивом, кад се из те гунгуле и гомиле каљавих, ознојених војника испред њега указа потамнело, ознојено лице хонведског заставника.

Забезекну се, рука му се укочи, срце још брже закуца. Сава се такође престрави од ужаса. Ратни поклич му запе у грлу. Он утрну од запрепашћења. Погледи им се сусретоше. Рука зле коби доведе их до амбиса пакла. Задихани и исцрпљени одмеравали су се ћутке. (...)

Драгомир Дујмов

Исидор Николић, врховни жупан

Реализована једнодневна посета Суботици и Палићу

Аница Добра добитница награде „Александар Лифка”

Четвртм јулском недељом у нашем региону царевала је смотра најбољих европских филмских остварења која је по 31. пут приређена на Палићу и у Суботици. На Фестивалу европског филма ове године приказано је 130 филмова у 17 селекција. Гледалиште палићке летње позорнице сваке вечери било је препуно, а међу члановима публике, прве вечери, на свечаном отварању када су уручене и главне награде Фестивала, нашла се и група чланова Сегединске месне српске заједнице која је, путем конкурсних средстава добијених од Самоуправе Срба у Мађарској, организовала једнодневни излет у најсевернији град наше матице и дебитантско присуство на почетку значајног филмског фестивала.

и наменама зграде Народне позорнице, односно, Градске куће, између којих се налази и недавно постављен споменик Цару Јовану Ненаду.

Туристичка шетња у центру мултиетничког и мултикултурног града, који броји близу сто хиљада становника, настављена је до католичке катедрале Св. Терезије, која се бори са изузетним архитектонским проблемом, на име, огромна и тешка два торња, која красе симбол католицизма у Суботици, главни су узроци све дељих пукотина на средини храма, којем прети расцепљивање. Такође, још на Тргу жртава фашизма, поред великог спомен обележја, група из Сегедина и околине погледала је и обновљену зграду Гимназије „Деже Костолањи”, а у правцу кретања ка још јед-

ном изузетном грађевинском ремек делу, суботичкој Синагоги, посетиоци су могли да виде и зграду најстарије српске гимназије. Посета још једној изузетној грађевини, која је такође, прави доказ мултиконфесионалности у Суботици, уверила је госте из побратимљеног града са обале Тисе да је присутност јеврејске заједнице почетком 20. века, која је бројала близу 6000 душа, играла велику улогу у животу и најновијој историји града. Данас та заједница броји око 150 чланова, који су захвални Влади Мађарске на финансирању обнове једне од највећих синагога у Европи. Током шет-

динске месне српске заједнице да се поред боравка у Суботици, мултилингвалној средини, али ипак у матици, присуствује фестивалском програму, свакако је добар пример за реализацију још једног боравка у Србији, испуњеног новим садржајем. Једнодневни излет био је уједно и прилика за упознавање нових пријатеља, као и за размену мишљења и информација о наговештеним могућностима повезивања сегединске и суботичке области, односно, за договарање следећих сусрета са новим садржајима.

Миленко Радић

њезгом града на сваком кораку се одражава доминација сецесије на фасадама зграда, а једна од најлепших примера је палата Рајхл, бивша кућа чувеног архитекте Франца Рајхла, где је и званично завршен обилазак центра Суботице.

Следио је поподневни боравак на Палићу, шетња кроз чувени парк и обалом истоименог језера, а у 21 сат, на летњој позорници почела је свечана церемонија отварања 31. Фестивала европског филма, а овогодишњи такмичарски програм отворио је филм „Сва лица доброте” Јоргоса Латиноса.

Испуњена жеља чланова групе Сеге-

НЕБЕН

Излет у Ђур

Дошао је и тај период године! Отоплило је, биљке озеленеле, а ђаци би само да су напољу. Баш зато, у овом периоду ученици Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти заједно са својим разредним старешинама иду на екскурзије. Неки су ишли на Балатон, неки су боље упознали Будимпешту, а ученици 11/ц разреда су отишли у дводневну посету Ђуру.

Укрцали смо се на воз и запутили ка западном делу Мађарске, где се налази град Ђур. По доласку отишли смо до хотела да оставимо ствари, а затим кренули у обилазак. Обишли смо величепну зграду необарокне Градске куће и запутили се ка центру барокног градића.

У центру Ђура наши другари Вељко Љубојевић, Таша Бабић и Катарина Бодирожа су нас упознали са занимљивостима историје ове варошице. Сазнали смо да је у Ђуру некада живела колонија Срба и да овде и данас постоји српска црква. Нажалост, данас не постоји српска заједница у овом градићу.

Затим нас је наш разредни, професор Драгомир Дујмов, одвео да видимо реку Рабу. Договорили смо се са разредним, професорком Ксенијом Сушић Марков и професором Зораном Меселцијом да имамо око сат времена да сами истражимо градић, да ручамо, а да се по истеку времена нађемо у центру ове живописне варошице.

Састали смо се, по договору са разредним и професорима, и запутили се ка српској цркви која је и данас у власништу Епархије будимске. Српски храм је оновремено епископ будимски, због непостојања српских верника, дао на употребу Грkokатоличкој цркви. Успут смо видели још неколико верских објеката других вероисповести. Разредни је поставио једно наградно питање везано за једну од цркава која је уместо крста на звонику имала „витлејемску звезду“ налик на буздован. Марко Симић се први јавио и тачно одговорио да је то реформатска црква. Наш разредни је био поносан на тачан одговор.

Српска православна црква нас је одушевила својом лепотом, тако мала, а тако величанствена. Дуња Илић и Ања Танасковић су прочитале занимљивости везане за нашу цркву која је посвећена Преносу моштију Светог Николе. Након обиласка храма, одмарали смо и уживали у трешњама са великог дрвета на дворишту цркве где нас је поздравио месни грkokатолички парох.

Било је време да се упутимо ка хотелу. Собе су биле спремне за нас. Имали смо петнаестак минута да се спакујемо и припремимо за аквапарк. У аквапарку смо се изненадили, јер тобогани нису радили, али зато је бања била прелепа. Било је неколико базена са термалном водом различитих температура, један олимпиј-

ски, и пар дечијих базена где смо се лепо провели. По повратку до хотела, спремили смо се за вечерњи излазак у град.

Излазак нам је био дозвољен до поноћи, а свако се провео на своји начин. Један група се прошетала поред реке Рабе, друга је вечерала у ресторану, а неки су били на концерту локалног бенда. Како смо крочили у собе свима се приспавало након таквог забавног и исцрпљујућег дана, али упркос умору остали смо још ма-

ло будни и играли разне игре са картама. Ујутру је доручак сервиран по моделу шведског стола препун разних укусних ђаконија. Затим смо се спаковали, јер је, нажалост, било време за полазак. Никома се није враћало назад и сложили смо се да је овај излет био прекратак. Поздравили смо се са градом Ђуром и укрцали на воз. Био је ово један забаван и незабораван излет са кога се враћамо са пуно лепих успомена.

Ања Танасковић, 11/ц

Излети дешчанских основаца

После тешке и напорне радне године, која је завршена свечаним опраштањем и приредбом свих основаца, ни деца ни учитељице нису могли да закључе своје дневнике ни сведочанства. Није још увек био тренутак за опрштај. Јер, како то обично бива, на крају сваке васпитно-образовне године, било је време за излете. Сви су могли одахнути и причинити себи тренутке уживања и радости.

Тако су се све учитељице дале на посао — још један за сам крај — и испланирале своје излете.

Мађарски авантуристички парк Опустасер, који се налази у непосредној близини Сегедина, одлично је послужио својим атракцијама за забаву првог и другог разреда Српске основне школе. Учитељице Биљана Симоновић и Силвија Младеновић, повеле су своју децу са циљем да се добро забаве, а нешто и науче из историје.

Провели су диван дан у природи, са активностима које су прилагођене простору, у којем су се деца играла, али и решавала загонетке, а тачан одговор водио их је правим смером до циља, тј. пролазак кроз лавиринт.

Трећи разред обрео се у Будимпешти. Посету главном граду нису могли да планирају за само један дан, те су тамо и ноћили. Како их музика и иначе занима, и како су многи и чланови оркестра, тако и посета Музичкој кући није изненађење и има смисла за ову децу. Предвођени својим учитељицама Нором Роцков Станојев и Моником Пронаи, обишли су ово музичко здање и уживали у свим музичким активностима, играма и програмима, који су прилагођени посебно деци. Да им је и други дан протекао у занимљивостима, говори и чињеница да су га провели у Етнографском музеју.

Највише забаве, према фотографијама, можемо рећи да је имао четврти разред. Они су се ни мање ни више нашли усред вестерна, али не у Америци, већ у селу недалеко од Будимпеште, Тордашу. Два дана су деца, са својом учитељицом Евом Шарњаи, глумила каубоје. Уз помоћ аниматора, упознали су некадашњи живот каубоја, те су тако прали зла-

то у води, гађали из пиштоља, бацали ласо, али и јахали као на родеу. Ове незаборавне тренутке, свакако ће добро упамити, као последњи излет пред наставак школовања у некој другој школи.

По повратку у Деску, овај топли и врели летњи распуст је могао да почне. Чекају их сада неке друге обавезе, неки други излети, кампови и задаци. До следеће радне године, желимо им пријатан одмор свима.

Сања Симулов

Самоуправа Срба у Мађарској
у сарадњи са Српским институтом
расписује
НАГРАДНИ КОНКУРС
за сакупљање српске језичке,
завичајноисторијске
и етнолошке грађе у Мађарској
за 2024. годину

Конкурсати се може радовима у којима се доноси, представља и обрађује сакупљена грађа из неке од следећих тематских области:

а) стари и савремени локални српски географски, топографски називи (називи улица, тргова, делова насеља, делова атара насеља, називи путева, географских формација у околини насеља, салаша, околних насеља итд.) у једном насељу у Мађарској где су некада живели Срби или где и сада живе Срби,

б) стара и савремена презимена српских породица у једном насељу у Мађарској,

в) стари и савремени породични и лични надимци српских породица и њихових чланова у једном насељу у Мађарској,

г) традиционална и савремена имена од миља Срба у једном насељу у Мађарској

д) стари и савремени локализми у говору Срба у једном насељу у Мађарској (Под локализмом овде подразумевамо речи, изразе, граматичке облике, узречице који се сматрају различитим од стандарда и/или специфичним, карактеристичним за дато насеље или групу насеља),

ђ) фотодокументовање непокретног

српског материјалног наслеђа и српских јавних натписа у једном насељу у Мађарској,
е) детаљан оригиналан опис неког локалног српског народног обичаја у прошлости или данас,

ж) записани текст локалне српске песме, приче, приповетке, анегдоте, умотворине,
з) аудио и/или нотни запис локалне српске мелодије (песме или игре)

и) опис и документација неке народне рукотворине (дела и комплетне ношње, употребног предмета, намештаја итд.),

ј) опис и документовање неке традиционалне српске сеоске куће, помоћне економске зграде или комплекса.

Писмени конкурсни радови треба да се поднесу на папиру и дигитално (на адресу info@srpskiinstitut.hu) поштом, на адресу: Самоуправа Срба у Мађарској (Szerb Országos Önkormányzat), 1055 Budapest, Falk Miksa u. 3.) На коверту обавезно написати: „конкурс у области истраживања“. Фотографски радови треба да се поднесу у облику фотографија на папиру димензија најмање: 9×13 cm и дигитално на адекватном носачу, дигиталног обима најмање 1 Mb. Аудио-снимци се исто подносе у дигиталној форми.

Рок за подношење конкурса је 15. новембар 2024. године до 24.00 часа. (До овог рока треба да се конкурсна документација стави на пошту.)

Конкурси са непотпуном документацијом или нешифровани конкурси, односно

конкурси поднети после назначеног рока се не разматрају и не вреднују. Шифроване конкурсне радове ће вредновати трочлана стручна комисија формирана од стране Српског института, састављена од етнолога и лингвиста. У зависности од броја и квалитета пристиглих радова доделиће се прве, друге и треће награде, као и похвале уз одговарајуће новчане награде. Одлуку о наградама доноси Одбор за културу Самоуправе Срба у Мађарској на основу предлога стручне комисије која је вредновала радове.

Информације у вези са конкурсом се могу добити од:

▪ Викторије Ковач, конкурсног референта (понедељак-четвртак 9.00-15.00 часова, петак 9.00-12.00) на тел. 1/331-5345, kovacs.viktoria.ssm@gmail.com

▪ Андреје Певец, сараднице Института +361-782-1639, andreja.pevec@srpskiinstitut.hu или на адресу Српског института: info@srpskiinstitut.hu

Потпуни текст објаве конкурса са Упутством и формуларом за пријаву може се наћи на сајтовима Самоуправе Срба у Мађарској www.szerb.hu и Српског института www.srpskiinstitut.hu

Самоуправа Срба у Мађарској

ХРАМ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА
У БУДИМПЕШТИ

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА ЗА ЈУН 2024

01.08. четвртак – Вечерње	18 ч.
02.08. петак – Свети пророк Илија – Илиндан Света Литургија	10 ч.
03.08. субота – Вечерње	18 ч.
04.08. недеља – Света Литургија	10 ч.
10.08. субота – Вечерње 18 ч.	
11.08. недеља – Света Литургија	10 ч.
17.08. субота – Вечерње	18 ч.
18.08. недеља – Света Литургија	10 ч.
19.08. понедељак – Преображење Господње – служба у Сентандреји	
24.08. субота – Вечерње	18 ч.
25.08. недеља – Света Литургија	10 ч.
27.08. уторак – Вечерње	18 ч.
28.08. среда – Успење Пресвете Богородице – Велика Госпојина Света Литургија	10 ч.

Јушрење се служи свакој дану у 8:00 часова

Позивница

на храмовну славу Светог Архангела Гаврила у Калазу, која ће бити прослављена у петак 26. јула 2024. г.
10.00 часова - Св. литургија
16.00 часова - Вечерње и резање колача

После вечерње и резања славског колача под шатором ће бити постављена заједничка трпеза уз музику оркестра "024 Band"

Добите и увеличавајте нашу прославу!

Meghívó

a budakalászi Szerb Ortodox Templom Gábor arkangyal védőszentjének ünnepén rendezendő hagyományos szerb búcsúra, 2024. július 26. (péntek)
10.00 órákor - ünnepi szent mise
16.00 órákor - Vacsorára, ünnepi kalács szentelése.

A Vacsorára és az ünnepi kalács szentelését követően a templom udvarán felállított sátor alatt megrendezendő közös vacsorára.
Zenél a 024 Band.

ИЛИНДАНСКА СЛАВА У ЧОБАНЦУ 4. августа 2024.

ПРОГРАМ:

10 ч. - литургија код бунарчића
13 ч. - ручак у порти цркве
17 ч. - вечерње
18 ч. - наступ КУД-а „Рузмарин“ и славље

Учесници:

Оркестар „Ruzmarin Folke Stars“,
Оркестар „Ерхард“ и КУД „Рузмарин“

Организатори:

Српска самоуправа у Чобанцу
и Црквена општина Чобанац

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт.) ♦ За издавача: Радојка Филиповић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фотодизајнер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Контакт: srpskenedeljenovine@gmail.com Web: www.snnovine.com ♦ Графички њеплом лисца: Тибор Фуксел ♦ За штампању: Szedéstűkő Br.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061–0238

НАСТУПИ У ИНОСТРАНСТВУ

Учешће наших хармоникаша на „Сабору српске хармонике“

Рувен Фридман (с лева први)

Након квалификационих смотри „Сабора српске хармонике“, одржаних у Новом Саду и Београду, оценом жирија којим је председавао маестро Влада Пановић, шеф Народног оркестра Радио-телевизије Србије, право да учествују на завршници традиционалне манифестације, стекли су и млади хармоникаши из Мађарске: Адам Косновски из Помаза, Петар Марлин из Тукуље, Рувен Фридман из Деске и Јанош Балог из Душнока.

Сви они појавили су се на финалном делу дводневне приредбе „Сабора српске хармонике“, одржане у Чачку где су своје хармоникашко, свирачко умеће представили петлићи, млађи и старији пионери, млађи и старији јуниори, као и дуети до 15 година, односно, сениори из целе Србије.

Пулени, тачније, ученици маистра Радована Марића, концертмајстора

у Великом народном оркестру РТВ и Петар Марлин представили су се заиста сјајним репертоаром, помоћу којег су доказали своје свирачко умеће, уједно, своју несебичну љубав према хармоници, музици.

Рувен Фридман је извео песму „Дивље руже“ и „Влашки појас“, Петар Марлин се представио нумером „Крај потока бистре воде“, односно, низом кола „Медено коло“, „Баба Донкино коло“ и „Сојкино коло“. Адам Косновски се определио за репертоар који су чинили „Македонско девојче“, „Чукаричко коло“ и „Бачко коло“, а и Јанош Балог имао је вешто одабрану, конципирану хармоникашку понуду у којој су се нашли „Лепоти је бити чобаница“, „Разиграна Шумадија“ и Виртуозна хармоника.

Млади хармоникаши из Мађарске оставили су заиста добар утисак и с правом им је додељена „Захвалница“, диплома за учешће на „Сабору српске хармонике“ који се сматра синонимом „за неговање и промоцију хармонике као инструмента народне музике која има дубоке корене у српској култури.“

„Фестивал Сабор српске хармонике је замишљен да наша деца својим избором композиција и својом припремом за тај фестивал, што дубље уђу у тајне наше народне музике које толико фале. Данас, колико год нама изгледало да је то све покривено, она права музика и ти садржаји најквалитетнијих класика народне музике су негде скрајнути“, ре-

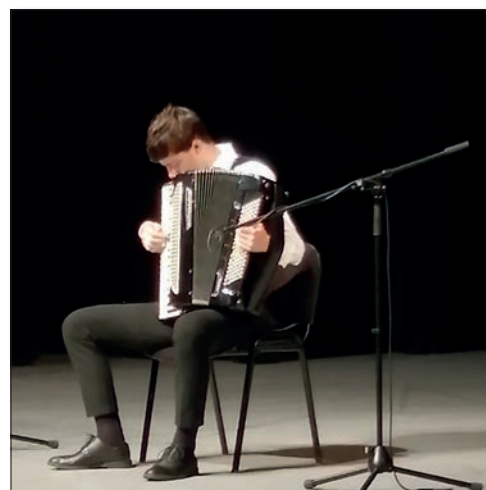
као је Влада Пановић, шеф Народног оркестра Радио-телевизије Србије, иначе, директор програма Сабора, који је поручио да ће он са својим сарадницима марљиво радити на новим садржајима, међу којима се налази и један велики пројекат, а то је оснивање једне „Школе народне музике“.

Све у свему, за младе хармоникаше из Мађарске учешће на „Сабору српске хармонике“ било је незаборавно искуство, наима, осим тога што су се представили пред таквим врским мајсторима хармонике као што су Влада Пановић, Зоран Влајић, Синиша Вићентијевић и други, пружила им се прилика да стекну увид у рад осталих хармоникаша, размене искуства и друже се. Осим тога, присуствовали су и промоцији познате компаније хармоника „Guerrini“, односно, забавном делу саборске манифестације у којем је учествовало десет најбољих хармоникаша Србије, те врсни естрадни уметници народне музике као што су Даница Крстић, Ивана Тасић, Катарина Богдановић и Радиша Урошевић.

Предраг Мандић

Петар Марлин

Адам Косновски

Наступ Тамбурашког оркестра „Банат“ на Међународном тамбурашком фестивалу у Дињашу

На позив Горана Панића, шефа Тамбурашког оркестра „Златна суза“ из Дињаша, Румуније, Тамбурашки оркестар „Банат“ из Деске 13. јула гостовао је у поменутом насељу у Жупанији Тимиш, где је у организацији месне организације Савеза Срба у Румунији по први пут приређен Међународни тамбурашки фестивал.

Поред Дешчана и домаћина, на смотри тамбураша, која је уприличена на дворишту месног Дома културе, наступали су и ученици Школе за тамбураше Савеза Срба у Румунији и Центра тамбурашке културе из Новог Сада, Омладински тамбурашки оркестар Савеза Срба у Румунији и Центра тамбурашке културе из Новог Сада, односно, Тамбурашки ансамбл „Занатски“ и вокални солиста Зоран Бугарски Брица.

Што се тиче Дешчана, они су пред-

вођени шефом оркестра Сретенем Адамовом овом приликом извели двадесетоминутни репертоар у којем су место нашли „Хора“, па староградске песме и на крају једно „Дешчанско коло“.

Наступ Дешчана у саставу Сретен Адамов, Филип Адамов, Марко Ђорђевић и Иштван Мелар, био је топло поздрављен и испраћен бурним аплаузима захвалне публике.

На сличан, топао пријем наишли су и остали учесници фестивала.

Додајмо и то да ће се дружење музиканата из Деске и Дињаша наставити и током јесени, наима, чланови Тамбурашког оркестра „Златне сузе“ из Дињаша су малтене стални гости, учесници „Банатског сабора“, културне смотре Срба у Мађарској, која традиционална манифестација се одржава сваке године првог викенда у новембру месецу.

Прва међународна смотра тамбураша у Дињашу је потрајала до дубоко у ноћ, уједно је потврдила да популарност тамбурашке музике не је-

њава. Она се сваком приликом враћа на велика врата, јер „нема песме без тамбуре, а ни правог веселја“

П. М.

Тамбурашки оркестар „Банат“